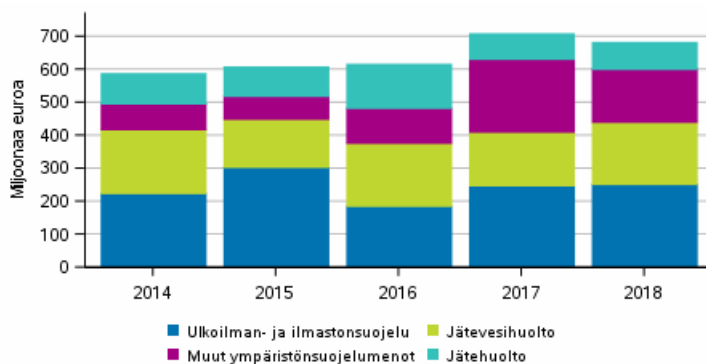

Ympäristönsuojelumenot 2018

Ympäristönsuojeluinvestoinnit kääntyivät kasvuun vuonna 2018

Suomen julkisen sektorin yhteenlasketut ympäristönsuojelumenot olivat 760 miljoonaa euroa vuonna 2018. Yritysten käyttämät ympäristönsuojelupalvelut ja -investoinnit olivat hieman yli 2 900 miljoonaa euroa. Kotitalouksien ympäristönsuojelumenot olivat lähes 900 miljoonaa euroa. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen Ympäristönsuojelumenot-tilastosta. Tilasto kuuluu EU:n ympäristötilinpitoasetukseen ja se kattaa julkisen sektorin, kotitaloudet, kaivostoiminnan, teollisuuden sekä energia-, vesi- ja jätehuollon.

Kaivostoiminnan, teollisuuden ja energiahuollon ympäristönsuojelupalvelujen käyttö ja investoinnit kohteittain 2014–2018

Lähde: Tilastokeskus

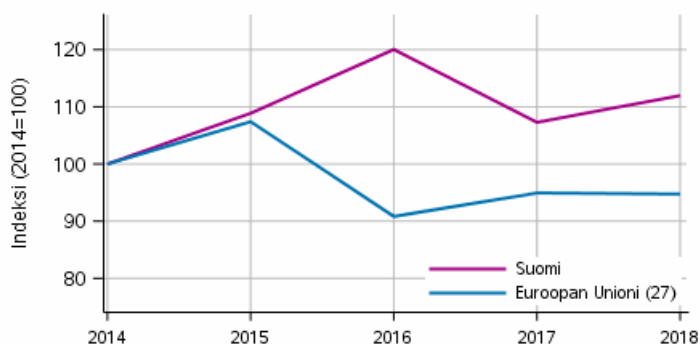
Vuonna 2018 kaivostoiminta, teollisuus ja energiahuolto käyttivät ympäristönsuojeluun yhteensä 685 miljoonaa euroa, joista investointeja oli 318 miljoonaa euroa. Ympäristönsuojelumenot laskivat hieman vuodesta 2017. Ulkoilman- ja ilmastonsuojeluun kohdistettiin eniten menoja, kuten on pääsääntöisesti ollut myös aiempina vuosina. Muut ympäristönsuojelumenot vähenivät huomattavasti vuodesta 2017, mutta olivat vielä vuonna 2018 selvästi vuosia 2014–2016 suuremmat. Muut ympäristönsuojelumenot koostuvat suurelta osin maaperän ja pintavesien suojelusta sekä ympäristöä koskevasta tutkimus- ja kehittämistoiminnasta. Jätehuollon osuus oli vain 12 % kaikista menoista. Pieni osuus selittyy sillä, että yritykset ostavat jätehuollon ostopalveluna, jolloin menot kohdistuvat jätehuollon toimialalle. Jätehuollossa toimivat yritykset luetaan päätoimisten ympäristönsuojelupalveluiden tuottajien sektoriin.

Ympäristönsuojelumenojen kohdentuminen sektoreittain 2016–2018

Sektori	2016	2017	2018
Julkinen sektori
Yhteensä	675	743	760
Käyttö	333	376	388
Investoinnit	16	21	20
Tulon ja pääomansiirrot, netto (maksetut-saadut)	326	346	352
Kaivostoiminta, teollisuus, energia-, vesi- ja jätehuolto
Yhteensä	2 754	2 750	2 939
Käyttö	2 048	2 136	2 286
Investoinnit	706	613	653
Tulon ja pääomansiirrot, netto (maksetut-saadut)
Kotitaloudet
Yhteensä	836	856	891
Käyttö	836	856	891
Tulon ja pääomansiirrot, netto (maksetut-saadut)

Yrityksistä eniten ympäristönsuojelupalveluja käytettiin vesi- ja jätehuollossa 1 920 miljoonalla eurolla, josta suurin osa kohdistui jätehuoltomenoihin. Toiseksi eniten ympäristönsuojelupalveluja käytettiin teollisuudessa, joka käytti niihin 244 miljoonaa euroa. Teollisuuden toimialoista suurin ympäristönsuojelupalveluiden käyttäjä oli metalliteollisuus.

Ympäristönsuojeluinvestointien kehitys Suomessa ja Euroopan Unionin alueella 2014–2018

Lähde: Tilastokeskus, Eurostat

Vuodesta 2014 alkaen ympäristönsuojeluinvestointien kehitys on Suomessa ollut muita Euroopan Unionin jäsenmaita selvästi myönteisempää. Suomen koko talouden ympäristönsuojeluinvestoinnit kääntyivät jälleen kasvuun vuoden 2017 pudotuksen jälkeen. Kasvu tapahtui vesi-, jäte- ja energiahuollon toimialoilla. Teollisuudessa ympäristönsuojeluinvestoinnit sen sijaan kääntyivät laskuun. Vuonna 2018 eniten ympäristönsuojeluun investoi vesi- ja jätehuolto 335 miljoonalla eurolla, joka kattaa noin puolet kokonaisinvestoinneista. Toiseksi eniten investoitiin metalliteollisuudessa ja energiahuollossa, joissa kummassakin investoitiin 71 miljoonaa euroa.

Tilaston käsitteet ja määritelmät perustuvat EU:n ympäristötilinpitoasetukseen (N:o 691/2011 ja 538/2014) ja Eurostatin käsikirjoihin.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ympäristönsuojelupalvelujen käyttö yrityksissä 2016–2018 (pl. alkutuotanto ja palvelualat).....	4
Liitetaulukko 2. Kaivostoiminnan, teollisuuden sekä energia-, vesi- ja jätehuollon ympäristönsuojeluinvestoinnit 2016–2018.....	4
Laatuseloste: Ympäristönsuojelumenot.....	5

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ympäristönsuojelupalvelujen käyttö yrityksissä 2016–2018 (pl. alkutuotanto ja palvelualat)

Toimiala (TOL2008)	2016	2017	2018
B Kaivostoiminta ja louhinta	60	56	41
C Teollisuus	234	240	244
16 - 17 Metsäteollisuus	72	79	82
19 - 22 Kemianteollisuus	41	38	39
24 - 30, 33 Metalliteollisuus	105	107	106
10 - 15, 18, 23, 31 - 32 Muu teollisuus	17	16	16
D Energiahuolto	32	74	82
36 - 39 Päätoimiset ympäristönsuojelupalvelujen tuottajat ja vesihuolto	1 722	1 766	1 920
Yhteensä	2 048	2 136	2 286

Liitetaulukko 2. Kaivostoiminnan, teollisuuden sekä energia-, vesi- ja jätehuollon ympäristönsuojeluinvestoinnit 2016–2018

Toimiala (TOL2008)	2016	2017	2018
B Kaivostoiminta ja louhinta	77	74	68
C Teollisuus	167	201	179
16 - 17 Metsäteollisuus	39	80	43
19 - 22 Kemianteollisuus	68	70	48
24 - 30, 33 Metalliteollisuus	37	25	71
10 - 15, 18, 23, 31 - 32 Muu teollisuus	21	26	15
D Energiahuolto	49	64	71
36- 39 Päätoimiset ympäristönsuojelupalvelujen tuottajat ja vesihuolto	412	285	335
Yhteensä	705	624	653

Laatuseloste: Ympäristösuojelumenot

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Ympäristönsuojelumenot -tilasto kuvaa ympäristönsuojelusta teollisuudelle, kotitalouksille, voittoa tavoittelemattomille yhtiöille sekä valtiolle ja kunnille aiheutuvia menoja. Se on tarkoitettu yhteiskunnallisen päätöksenteon, yritysten ja niiden etujärjestöjen sekä tutkimuksen tarpeisiin. Tilasto mahdollistaa ympäristönsuojelusta aiheutuneiden menojen vertailua eri toimialojen kesken. Tilastointi noudattaa EU:n tilastoviraston, Eurostatin, muotoilemia tilastointiperiaatteita, mikä varmistaa tietojen vertailtavuuden muiden Euroopan maiden sekä kansainvälisten järjestöjen vastaaviin tilastotietoihin.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Tilasto kattaa teolliset toimialat eli kaivos- ja kaivannaistoiminnan, teollisen valmistuksen ja energiahuollon, veden puhdistuksen ja jakelun, jätevesi- ja jätehuollon, kotitaloudet sekä valtion ja kunnat. Toimialajaottelu on EU:n standardiin perustuvan Tilastokeskuksen luokituksen TOL 2008 mukainen (Toimialaluokitus 2008, Tilastokeskus, Käsikirjoja 4, Helsinki 2008).

Ympäristönsuojelumenot -tilasto sisältää:

- ympäristönsuojeluinvestoinnit
- ympäristönsuojelulaitteistojen käyttö- ja kunnossapitomenot
- muut ympäristönsuojelun toimintamenot, kuten tutkimus- ja kehitysmenot, hallintomenot sekä erilaiset maksut ja korvaukset

Ympäristönsuojeluinvestointeihin sisältyvät sekä päästöjen vähentämiseen että niiden käsittelyyn tarkoitetut investoinnit. Päästöjä vähentävät toimenpiteet muuttavat tuotantoprosessia siten, että tuotannosta aiheutuvien päästöjen muodostuminen suhteessa tuotantomääriin pienenee. Päästöjen käsittelyyn tarkoitetut ympäristönsuojeluinvestoinnit ovat puhdistimia ym. lisälaitteita tai ratkaisuja, joiden käyttöön otto ei oleellisesti muuta itse tuotantoprosessia.

Ympäristönsuojelu on tässä tilastossa määritelty toiminnaksi, jonka tarkoituksena on vähentää fyysiseen ympäristöön kohdistuvia haittoja, tai joka oleellisesti liittyy näiden haittojen vähentämiseen. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi päästöjen ja jätteiden käsittely, niiden muodostumisen ehkäiseminen, ympäristötarkkailu ja -valvonta, ympäristönsuojeluun liittyvä hallinto, koulutus ja tiedottaminen, ympäristövahinkojen korjaaminen sekä tuotannon ympäristöhaittojen vähentämiseen tähtäävä tutkimus- ja kehitystyö. Energiainsäästö- ja työsuojelutoimenpiteet eivät kuulu tässä tilastossa ympäristönsuojeluun.

Ympäristönsuojelumenot tilastoidaan niiden kohdentumisen perusteella, kansainvälisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden ja -kustannusten CEPA 2000 -luokituksen mukaisesti. (Classification of Environmental Protection Activities and Expenditure). CEPA-luokkia ovat muun muassa jätevesihuolto, jätehuolto, ilmansuojelu, luonnonsuojelu sekä hallinto ja muu ympäristönsuojelu.

Ympäristönsuojelumenolaskelmat perustuvat YK:n ja EU:n tilastoviraston Eurostatin luokituksiin, määritelmiin ja standardeihin:

System of Environmental-Economic Accounting - Central Framework. United Nations, European Union, Food and Agriculture Organization of the United Nations, International Monetary Fund, Organisation for Economic Co-operation and Development, The World Bank 2014.

Environmental expenditure statistics - General Government and Specialised Producers data collection handbook. European Commission 2007.

1.3 Lait ja asetukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 538/2014 Euroopan ympäristötilinpidosta annettujen asetusten (EU) N:o 691/2011 muuttamisesta velvoittaa jäsenmaita tilastoimaan ja raportoimaan ympäristönsuojelumenot vuosittain. Ensimmäinen raportointi tapahtuu vuonna 2017 koskien tilastovuotia 2014 ja 2015.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Julkisen sektorin ympäristönsuojelumenot lasketaan valtion tilinpäätösaineiston sekä kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston pohjalta. Tietoja täydennetään maa- ja metsätalousministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, valtiovarainministeriön, ulkoasiainministeriön sekä puolustusministeriön tiedoilla.

Teollisuuden ympäristönsuojelumenot -tilastoa varten tarvittavat tiedot kerätään vuosittaisella, noin 2000 teollisuuden toimipaikalle lähetettävällä kyselyllä. Kysely koskee edellisenä vuonna toteutuneita ympäristönsuojelumenoja ja siihen on mahdollisuus vastata joko paperilomakkeella tai internetissä sähköisellä lomakkeella.

Kotitalouksien sekä voittoa tavoittelemattomien yhtiöiden ympäristönsuojelumenot lasketaan kansantalouden tilinpidon tietojen pohjalta.

Tilaston peruskehikon muodostavat Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteriin perustuvassa tietokannassa vähintään yhden henkilön yritykset, joiden toimialana on kaivos- ja kaivannaistoiminta, teollinen valmistus, energiahuolto tai veden puhdistus ja jakelu.

Kyselyn piiriin kuuluvat seuraavat toimialaluokituksen TOL 2008 pääluokat

B Kaivostoiminta ja louhinta (05 - 09)

C Teollisuus (10 - 33)

D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (35) sekä pääluokasta E toimiala Veden otto, puhdistus ja jakelu (36)

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Otantapohjaisuudesta johtuen tuloksiin liittyy aina tilastollisia epävarmuustekijöitä. Käytetyllä otanta-asetelmalla kuitenkin pyritään siihen, että suurten teollisuusyritysten ympäristönsuojelumenot, jotka ovat merkittävimpiä, saadaan kattavasti ja luotettavammin tilastointiin. Noin 2000 toimipaikalle lähetetyn kyselyn vastausprosentti on viime vuosina ollut 80–90 %. Vastaukset tarkistetaan Tilastokeskuksessa mittausvirheiden minimoimiseksi. Vastauskato otetaan huomioon korotettaessa aineisto koskemaan koko teollista toimintaa Suomessa.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ympäristönsuojelumenot -tilasto tuotetaan vuosittain noin 22 kuukauden kuluttua tilastovuoden päättymisestä. Julkistamiskalenterin verkko-osoite: <http://www.stat.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilastotiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla. Lisäksi tilastotiedot raportoidaan EU:n tilastovirastolle Eurostatille ja sitä kautta ne tulevat julkaistaviksi Eurostatin sekä OECD:n tilastojulkaisuissa ja -tietokannoissa.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastotietojen vertailtavuus muiden EU-maiden kanssa on hyvä johtuen Eurostatin laatimien yhtenäisten tilastointiperiaatteiden noudattamisesta. Myös OECD-maiden kesken vertailtavuus on parantunut viime vuosien aikana.

Julkisen sektorin ympäristönsuojelumenotilastoa on laskettu Suomessa vuodesta 1994 lähtien vuosittain. Sinä aikana tietojen vertailukelpoisuus ei ole merkittävästi muuttunut, vaikka laskelmiin sisältyvissä valtion talousarvion momenteissa ja kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston talouserissä on ollut jonkin verran muutoksia vuosittain. Esimerkiksi valtio on yhdistänyt momenteja ympäristöministeriön

hallinnonalalla ja toisaalta laskelmiin on otettu joitakin momenteja lisää. Myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä aluehallintovirastojen perustaminen toi muutoksia momentteihin.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Teollisuuden ja julkisen sektorin ympäristönsuojelumenotietoja on tilastoitu Suomessa vuodesta 1992 lähtien, ja kerättävät tiedot eivät ole sinä aikana merkittävästi muuttuneet. Ympäristönsuojelumenot-tilastossa näiden kahden tilaston tietosisällöt tulevat laajempina ja uudistettuna versiona uusien lähdeaineistojen laskentamenetelmän pohjalta.

Lisätietoja

Antti Hörkkö 029 551 3035
Vastaava osastopäällikkö:
Mari Ylä-Jarkko

ymparistotilinpito@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lähde: Ympäristönsuojelumenot 2018, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute